

Чланак Ларија Батлера, првог замјеника високог представника: “Пензионери испред политичара”

Коначно има знакова да је привреда БиХ кренула узлазном путањом. Инвестиције и порески приходи су у порасту; каматне стопе падају; отвара се све више радних мјеста; Мооду’с је подигао рејтинг БиХ у погледу спољашњег дуга. Ништа од овога се не догађа довољно брзо, али сама чињеница да се то уопште дешава показује да је након више година фрустрирајућег, “крени па стани” развоја, сад у извјесној мјери присутан економски моментум.

Апсолутни је императив да политичко руководство БиХ не протраћи прилике које се јављају. Они се морају побринути да БиХ узнапредује кроз сад створено отварање и да крене брзом стазом ка одрживом просперитету.

Ево о чему се заправо у политици ради – учинити једну земљу успјешном, просперитетном и безбједном је истинска награда за једну политичку каријеру, нешто на шта један изабрани представник народа треба да буде поносан.

Парламентарци БиХ имају веома тежак посао – они се рву са огромним изазовима; они су позвани да искажу задивљујуће способности у смислу професионализма и политичке одлучности, и нико нема право да умањи вриједност напора који они свакодневно улажу у свој задатак. Нити им се треба ускратити материјална надокнада сразмјерна достојанству и захтјевима њихове позиције.

Али ми живимо у стварном свијету.

А у стварном свијету, мада се њени економски изгледи побољшавају, БиХ си још увијек не може приуштити да плати своје изабране представнике онолико великодушно како би жељела – управо као што још увијек не може великодушније да плати своје наставнике или љекаре или своје поштаре или градјевинске раднике.

Неки посланици у Парлиаменту БиХ су недавно на расправу предали приједлог закона који би значајно увећао њихове накнаде и пензије, а што би значило, ако би био усвојен, да се ове пензије корисника парламентарца не би могле снижити примјеном било којег другог закона.

Нема ништа по себи лоше у томе што парламентарци теже да побољшају своје услове – али као људи одговорни за усвајање буџета земље, они морају себе плаћати како је реално.

Предложени Закон о правима и обавезама представника и делегата у Парламентарној скупштини БиХ би дозволио једном посланику у парламенту да ужива доживотну и чак до пет пута већу пензију од просјечне пензије у Федерацији и РС, и (почињући већ у доби од 55 година за мушкарце и 53 за жене), они би стекли право на пензију чак десет година раније него већина запослених у овој земљи, после само двогодишње службе на тој позицији. И све ово у вријеме кад многе европске земље разматрају да повећају доб кад се по закону стиче право на пензију са 65 на 67 или 68 година због буџетског притиска на пензионе фондове.

Уз то, породице парламентарца који служе дуге казне за злочине против човјечности, међународног права или уставног поретка би без обзира на то имале право на породичну пензију. Ово значи да би једна привилегована група људи, чак и они који су осудјени за озбиљне прекршаје, имала много веће пензије него обични градјани.

Предложени закон би дозволио свим парламентарцима који су изабрани у Парламентарну скупштину од 1996. да имају повољније услове за пензионисање од било којег другог градјанина БиХ.

Чињеница је да власти себи могу додијелити једино такве повластице које су у складу са дугорочном платном способношћу земље. Било који пакет накнада за парламент мора узети у обзир плате и пензије у земљи у цјелини. Он такодје мора бити у складу са структуром плата и пензија која се може примјењивати уздуж и попријeko парламентарног система. Бесмислена је појава великих разлика измедју државног парламента и ентитетских парламената, или у том случају, измедју накнада посланицима у парламенту и накнада које се плаћају државним службеницима.

Даљи економски развој ће створити већи опсег за виши стандард посланика у Парламенту. Кад БиХ буде богатија, имаће средстава да осигура конкурентније накнаде парламентарцима.

Оно што се дешава јесте да је закон који се тиче накнада и плата парламентарца већ у припреми код Министарства финансија БиХ. Парламентарци су с правом ургирали код Вијећа министара прије годину дана да припреми такав један закон. Министарство финансија сада довршава један Закон о платама у институцијама БиХ, који ће рационализовати надокнаду плаћену парламентарцима БиХ и државним службеницима и довести их у склад са накокнадама које плаћају Ентитети. Ово је такодје и услов ММФ-а.

Водеће начело овог Закона је да парламентарци не могу себе плаћати из средстава која не постоје, а да се средства која постоје морају додјељивати на најпродуктивнији начин, са интересима грађана као главним критеријумом. (А не морам вас подсјећати како се често редовне пензије грађанима исплаћују са закашњењем).

Најхитније је потребно да Министарство Финансија доврши припрему Закона о платама у институцијама БиХ и представи га Парламенту. Цијело ово питање јавних расхода је било занемарено више од једне декаде.

Нико не каже да парламентарци БиХ нису вриједни своје зараде – али оно што је апсолутно јасно је да није у складу са разумом

да они себи ретроактивно додијеле повластице и пензије које би биле непропорционално веће од државног просјека а које непотребно напињу капацитете још увијек крхких јавних финансија земље. Нити би различити нивои власти требали додјељивати пакете надокнада који се међусобно значајно разликују.

Разумна политика значи разумну плату за парламентарце. Ово је нешто с чиме ће се по мом мишљењу сложити већина гласача 1. октобра.

Амбасадор Ларру Бутлер је Први замјеник Високог представника међународне заједнице за Босну и Херцеговину.